

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

ПРАВО (ПРАВОВИЗНАВСТВО)

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

напряму 6.140103 «Туризм»

(Шифр за ОПІ ПП 1.5.)

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

асистент Т. А. Курмаз

Обговорено та схвалено на Президії НМК зі сфери обслуговування.

Протокол № 34 від 06.05.2010 р.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Право (Правознавство)» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів напряму підготовки 6.140103 «Туризм».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові відносини у суспільстві.

Міждисциплінарні зв'язки: політологія, історія України, філософія, правове регулювання туристичної діяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Основи теорії держави і права.
2. Основи публічного права України (Конституційне, Адміністративне, Кримінальне право, Судові та правоохоронні органи України, Фінансове, Екологічне та Земельне право).
3. Основи приватного права України (Цивільне, Сімейне, Господарське, Трудове право та право соціального захисту України, Житлове право України).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення дисципліни «Право»(Правознавство) є надання широких теоретичних і практичних правових знань студентам, засвоєння найважливіших положень провідних галузей права України, формування у студентів правової свідомості та правової культури.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Право» є формування у студентів чіткого уявлення про структуру національної системи права, засвоєння основних понять теорії держави і права, з'ясування особливостей предмета і метода правового регулювання провідних галузей права України, ознайомлення з найважливішими правовими джерелами України та засвоєння їх фундаментальних положень, формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- визначення понять і категорій, що характеризують базові елементи механізму правового регулювання;
- форми, функції держави і структурні елементи її механізму;
- перелік профілюючих, спеціальних і комплексних галузей права України, їх ідентифікуючі ознаки;
- назви, структуру і зміст основних положень найважливіших законодавчих актів України;
- види юридичної; відповідальності, їх юридичну природу та відмінності;
- складові системи судових і правоохоронних органів, їх призначення;

– основний зміст стадій цивільного, господарського і кримінального процесу.

вміти :

– знаходити в системі законодавства необхідний для вирішення конкретної юридичної ситуації нормативно-правовий акт;

– виокремлювати елементи структури окремої норми права (гіпотезу, диспозицію і санкцію);

– тлумачити зміст норми права, використовуючи базові поняття правознавства;

– аналізувати поведінку суб'єкта права під кутом зору наявності її елементів складу правопорушення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 108 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія держави і права.

Тема 1: Теорія держави і права.

Виникнення держави і права. Теорії походження держави і права. Шляхи та форми походження держави і права. Історичні типи держави. Поняття, ознаки і сутність держави. Функції держави та їх види. Форма держави. Механізм держави. Державний апарат. Державний орган: поняття, ознаки, види. Органи законодавчої влади. Органи виконавчої влади. Місцеве управління (самоврядування). Судова влада. Правоохоронні органи. Поняття права, його ознаки, функції та принципи. Місце і роль права в системі соціальних норм. Правова система: поняття й структура. Система права як внутрішня організація права. Норма права, її структура та види. Інститут права. Поняття та загальна характеристика галузей права. Джерела права як зовнішня форма його виразу та їх види. Нормативно-правовий акт як основне джерело права України. Закони та підзаконні нормативно-правові акти. Система законодавства. Поняття та форми систематизації законодавства. Право творення як процес самоорганізації права. Правові відносини, їх ознаки та види. Система правовідносин. Поняття правосуб'єктності суб'єктів правовідносин. Юридичні факти, їх види. Правопорушення: поняття, причини, види. Склад правопорушення та його ознаки. Поняття, ознаки, принципи, функції, мета й види юридичної відповідальності. Підстави для притягнення до юридичної відповідальності та для звільнення від неї. Правосвідомість та правова культура. Правове виховання як засіб підвищення правосвідомості та правової культури. Форми правового виховання. Поняття та ознаки громадянського суспільства та правової держави. Співвідношення громадянського суспільства і правової держави. Основні напрямки формування громадянського суспільства і правової держави в Україні.

Змістовий модуль 2. Основи публічного права України.

Тема 2: Конституційне право України.

Конституційне право – провідна галузь національного права України. Конституційно-правові відносини та їх зміст. Принципи конституційно-правового регулювання. Норми й інститути конституційного права. Конституція України – Основний Закон держави. Порядок введення в дію Конституції України і внесення змін до неї. Загальні засади конституційного ладу України. Форма правління, територіального устрою та політичного режиму України. Статус Автономної Республіки Крим. Державна символіка України. Громадянство України як інститут конституційного права. Принципи громадянства України. Порядок та підстави набуття і припинення громадянства України. Органи і посадові особи, уповноваженні розглядати питання про громадянство України. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства в Україні. Статус біженців в Україні. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Співвідношення понять «людина», «особа», «громадянин». Поняття конституційно-правового статусу, його зміст і структура. Конституційні громадянські (особисті), політичні, соціально-економічні та культурні (духовні) права і свободи людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини і громадянина. Гарантії забезпечення конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Інститути безпосередньої і представницької демократії. Референдум та його види. Виборче право, його принципи. Види виборчих систем. Виборча система України. Виборчий процес в Україні. Загальна характеристика системи органів державної влади в Україні. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Порядок формування, склад, повноваження Верховної Ради України та їх припинення. Основна організаційна форма роботи і процес законотворчої діяльності Верховної Ради України. Конституційно-правовий статус Президента України. Порядок обрання Президента України, його повноваження та їх припинення. Система органів державної виконавчої влади. Порядок утворення, склад і повноваження Кабінету Міністрів України. Центральні та місцеві органи виконавчої влади: склад, структура, завдання, повноваження. Судова влада в Україні. Конституційний суд – єдиний орган конституційної юрисдикції. Загальна характеристика системи судів загальної юрисдикції. Конституційні засади місцевого самоврядування в Україні: поняття, принципи здійснення. Система місцевого самоврядування, повноваження, порядок формування й організація функціонування.

Тема 3: Судові та правоохоронні органи України.

Судова система України. Поняття й основні принципи судоустрою та судочинства в Україні. Правовий статус суддів. Правові гарантії діяльності суддів. Конституційний суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Порядок формування складу Конституційного суду України. Повноваження та принципи діяльності Конституційного суду України. Конституційне судочинство. Суб'єкти конституційного подання та конституційного звернення. Характеристика системи судів загальної

юрисдикції, порядок їх утворення та ліквідації. Принципи спеціалізації та територіальності. Місцеві суди. Система та повноваження апеляційних судів. Вищі судові органи спеціалізованих судів та їх повноваження. Верховний суд України – найвищий орган у системі судів загальної юрисдикції: склад і повноваження. Цивільне, кримінальне та адміністративне судочинство. Поняття, система і функції правоохоронних органів України. Поняття, система і завдання органів прокуратури України. Поняття, система, завдання і функції органів внутрішніх справ України. Служба безпеки України. Міністерство доходів та зборів України та інші правоохоронні органи. Поняття і предмет правозахисної діяльності. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини та сфера його компетенції. Система органів юстиції України. Принципи діяльності нотаріату та система нотаріальних органів України. Адвокатура в Україні: поняття, форми та види адвокатської діяльності.

Тема 4: Адміністративне право України.

Поняття і предмет адміністративного права. Адміністративне право і державне управління. Адміністративні правовідносини. Джерела адміністративного права України. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, склад. Адміністративна відповідальність суб'єктів адміністративного права. Обставини, які виключають адміністративну відповідальність. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності. Обставини, що пом'якшують і обтяжують адміністративну відповідальність. Адміністративне стягнення: поняття і види. Порядок накладення адміністративного стягнення. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Проведення у справах про адміністративні правопорушення.

Тема 5: Кримінальне право України.

Поняття, завдання і функції кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Дія кримінального закону у просторі, часі, відносно певних осіб. Структура кримінального кодексу України. Загальна характеристика розділів Особливої частини кримінального кодексу України. Диспозиція і санкція кримінально-правової норми. Злочин: поняття, ознаки, склад, види. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у злочині, її форми; види співучасників їх відповідальність. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Обставини, що виключають злочинність діяння. Кримінальна відповідальність: поняття і підстави. Обставини, що викликають відповідальність. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності. Покарання: поняття, мета види. Призначення покарання. Обставини, що обтяжують і пом'якшують покарання. Звільнення від покарання та його відбування. Судимість. Примусове лікування. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.

Тема 6: Фінансове право України.

Поняття і предмет правового регулювання фінансового права України. Бюджет і бюджетна система України. Бюджетний процес і його стадії. Державний бюджет України. Формування місцевих бюджетів. Правові засади податкової політики в Україні. Податкове законодавство України. Система

оподаткування. Поняття та види податків. Прибутковий податок з фізичних осіб. Поняття зборів та мита. Платники податків та об'єкти оподаткування. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Законодавство України про банки і банківську діяльність. Правовий статус банків. Банківські об'єднання. Національний банк України, його функції.

Тема 7: Екологічне та земельне право України.

Поняття та система екологічного права. Джерела екологічного права. Правова охорона навколишнього природного середовища. Екологічні права і обов'язки громадян. Природноресурсове право. Право власності на природні ресурси. Право природокористування, його види. Правовий режим використання надр і атмосферного повітря, водних, лісових ресурсів, рослинного і тваринного світу. Законодавство про природно - заповідний фонд України. Червона книга України. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон. Право екологічної безпеки. Організаційно-правові форми забезпечення екологічної безпеки виробництва. Правопорушення в галузі екології. Відповідальність за порушення екологічного законодавства. Поняття земельного права та предмет правового регулювання. Земельне законодавство України. Види земель та їх правовий статус. Право власності на землю (земельну ділянку). Суб'єкти права власності на землю. Форми власності на землю. Відносини землекористування. Земельний сервітут. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб і для забудови. Найм (оренда) земельної ділянки. Набуття і реалізація права на землю в Україні. Підстави припинення права власності на земельну ділянку. Захист прав громадян і юридичних осіб на землю. Земельні спори. Правова охорона земельних ресурсів. Управління в галузі використання й охорони земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Змістовий модуль 3. Основи приватного права України.

Тема 8: Цивільне право України.

Поняття , принципи, функції і система цивільного права України. Предмет цивільного права. Зміст і види майнових та особистих немайнових відносин. Загальна характеристика джерел цивільного законодавства України. Цивільний кодекс України. Система цивільних правовідносин. Поняття суб'єкта цивільних правовідносин та їх цивільної правосуб'єктності. Цивільна правоздатність і дієздатність фізичної особи. Особисті немайнові права фізичної особи. Ознаки, види, порядок утворення та припинення діяльності юридичної особи. Об'єкти цивільних правовідносин. Зміст цивільно-правових відносин. Поняття правочину та їх види. Умови укладення правочину. Форми правочину та вимогою до їх укладення. Правові наслідки недодержання сторонами при вчиненні правочину вимог закону. Поняття та підстави представництва. Представництво за довіреністю. Поняття , суб'єкти та зміст права власності в Україні. Загальна характеристика форм власності. Право інтелектуальної власності в Україні. Захист авторських прав. Захист прав споживачів. Цивільно-правові засоби захисту прав покупців. Правила торгівельного й побутового обслуговування

споживачів. Зобов'язальне право. Підстави виникнення та припинення зобов'язань. Цивільно-правові договори: поняття, форми, умови укладання. Класифікація договорів. Не договірні зобов'язання. Спадкове право. Спадщина як об'єкт спадкового права. Суб'єкти спадкового права. Спадкування за законом і за заповітом. Скасування та зміна заповіту. Визнання заповіту недійсним. Порядок відкриття і прийняття спадщини. Захист цивільних прав особи та його способи. Поняття та строки позовної давності. Способи захисту права власності. Речово-правові та зобов'язально-правові позови. Поняття цивільно-правової відповідальності та її види.

Тема 9: Сімейне право України.

Поняття та предмет сімейного права. Джерела сімейного права. Поняття сім'ї. Суб'єкти сімейних правовідносин. Поняття шлюбу. Заручини. Умови укладення і підстави припинення шлюбу. Розірвання шлюбу органами РАЦСу. Судовий розгляд справ про розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Порядок реєстрації та припинення шлюбу. Особисті немайнові права та обов'язки подружжя. Право особистої приватної та спільної сумісної власності. Права та обов'язки подружжя зі взаємного утримання. Умови та порядок укладення шлюбного договору. Підстави визнання шлюбного договору недійсним. Майнові та особисті немайнові права та обов'язки матері, батька і дитини. Права та обов'язки батьків і дітей зі взаємного утримання. Влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення, опіка, піклування, патронат: поняття, зміст відносин, порядок встановлення та скасування. Особисті немайнові права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів. Обов'язки по утриманню інших членів сім'ї та родичів. Застосування сімейного законодавства України до іноземців та осіб без громадянства. Застосування законів іноземних держав та міжнародних договорів в Україні.

Тема 10: Житлове право України.

Поняття житлового права. Житловий кодекс України. Поняття та види житлового фонду, соціальне житло. Право громадян на житло і форми його реалізації. Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Житлові права і обов'язки. Договір найму житлового приміщення. Користування гуртожитками. Користування службовими житловими приміщеннями. Право власності на житло. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду. Відповідальність за порушення житлового законодавства.

Тема 11: Господарське право України.

Поняття господарського права. Загальна характеристика господарського законодавства. Господарські правовідносини. Суб'єкти господарювання, їх ознаки та види. Державні підприємства та їхній правовий статус. Підприємницька діяльність: поняття, види, принципи здійснення, організаційно-правові форми. Суб'єкти підприємницької діяльності. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності. Монополізм і конкуренція у підприємницькій діяльності. Правові основи інвестиційної діяльності в Україні. Порядок здійснення та припинення інвестиційної діяльності. Особливості режиму іноземних інвестицій. Поняття та суб'єкти банкрутства. Умови і порядок визнання юридичних осіб банкрутами. Господарські спори.

Особливості господарського судочинства. Оформлення претензій, пропозицій, позовних заяв, відповідей і відзивів на них.

Тема 12: Трудове право та право соціального захисту України.

Поняття і система трудового права України. Предмет правового регулювання трудового права. Суб'єкти й об'єкти трудових правовідносин. Характеристика джерел трудового права. Поняття трудового договору. Колективний і трудовий договори: зміст, форма, сторони їх укладення. Порядок укладення трудового договору. Особливості укладення контракту та його зміст. Підстави і порядок припинення трудового договору. Підстави припинення трудового договору з ініціативи працівника. Підстави припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Переведення на іншу роботу: підстави і порядок. Поняття і види робочого часу і часу відпочинку. Особливості праці жінок та молоді. Особливості трудових правовідносин за участю неповнолітніх осіб. Трудова дисципліна. Поняття дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації та її види. Індивідуальні і колективні трудові спори. Порядок розгляду трудових спорів. Поняття соціального захисту та його види. Пенсійне забезпечення в Україні та його види. Соціальний захист сім'ї та дитинства. Основи соціальної політики держави щодо громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Соціальний захист інвалідів, ветеранів війни і праці, інших громадян похилого віку, військовослужбовців, осіб начальницького, рядового складу органів внутрішніх справ, молоді.

3. Рекомендована література

Базова

1. Гладкий С.О. Абетка правознавства + [Електронний ресурс]: навч. посібник / С.О. Гладкий, 2005. - Спосіб доступу: Електронний читальний зал ПУСКУ. <http://lib.uccu.org.ua/>
2. Кириченко В.М. Правознавство: Модульний курс / В.М. Кириченко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.
3. Копиленко О.Л. Правознавство: Кредитно-модульний курс: навчальний посібник / О.Л. Копиленко, Ю.І. Римаренко, Л.І. Мозковий. – К.: «ВД Професіонал», 2007. – 400с.
4. Правознавство: підручник /А.І. Берлач, С.С. Бичкова, Д.О. Карпенко, А.М. Колодій та ін.- К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008.- 792с.
5. Правознавство: підручник / За ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. - [8-е вид.] – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 752с.

Допоміжна

1. Міжнародне приватне право: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. В.П. Жушмана та І.А. Шуміло. – Х.: Право, 2010
2. Господарський кодекс України: науково-практ. коментар / За ред. О.І Харитонова. – Х.: Одиссей, 2007. – 831 с.
3. Конституція України: зі змінами та доповненнями : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.

4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
5. Господарський кодекс України// ВВР України 2003, №18, №19-20, № 21-22, ст. 144
6. Кодекс законів про працю//ВВР 1971, додаток до №50, ст. 375
7. Статут Міжнародної Організації Праці [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=993_154
8. Про громадянство України: Закон України від 18.01.2001 року № 2235-III//ВВР України.-2001.-№13.-Ст.65
9. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 року №3773-VI//ВВР України.-2012.-№19-20.-Ст.179
10. Про всеукраїнський референдум: Закон України від 06.11.2012 року №5475-VI// Офіційний вісник України.-2012.-№92.-Ст.3729
11. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 року №4061-VI// ВВР України.-2012.-№10-11.-Ст.73
12. Про регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 року №1861-VI//ВВР України.-2010.-№14-15,№16-17.-Ст.133
13. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 року №474-XIV// ВВР України.-1999.-№14.-Ст.81
14. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 07.10.2010 року № 2591-VI// ВВР України.-2011.-№9.-Ст.58
15. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 07.07.2010 року №2453-VI//ВВР України.-№41-42,№43,№44-45.-Ст.529
16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 року №280/97ВР//ВВР України.-1997.-№24.-Ст.170
17. Про Конституційний суд України: Закон України від 16.10.1996 року №422/96-ВР//ВВР України.-1996.-№49.-Ст.272
18. Про прокуратуру: Закон України від 05.11.1991 року №1789-XII//ВВР України.-1991.-№53.-Ст.793
19. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 року №2229-XII//ВВР України.-1992.-№27.-Ст.382
20. Митний кодекс України//ВВР України.-2012.-№44-45,№46-47,№48.-Ст.552
21. Податковий кодекс України//ВВР України.-2011.-№13-14,№15-16,№17.-Ст.112
22. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 року №776/97-ВР//ВВР України.-1998.-№20.-Ст.99
23. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 року №3425-XII//ВВР України.-1993.-№39.-Ст.383
24. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2013 року №5076-VI//ВВР України.-2013.-№27.-Ст.282
25. Кодекс України про адміністративні правопорушення//ВВР УРСР.-1984.-№51.-Ст.1122
26. Кодекс адміністративного судочинства України//ВВР України.-2005.-№35-36, №37.-Ст.446
27. Кримінальний процесуальний кодекс України//ВВР України.-2013.-№9-10, №11-12, №13.-Ст.88
28. Кримінальний кодекс України//ВВР України.-2001.-№25-26.-Ст.131
29. Бюджетний кодекс України//ВВР України.-2010.-№50-51.-Ст.572
30. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 року №2121-III//ВВР України.-2001.-№5-6.-Ст.30
31. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 року №679-XIV//ВВР України.-1999.-№29.-Ст.238

32. Модельний екологічний кодекс для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав [Електронний ресурс]/Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_g03; http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_191
33. Земельний кодекс України//ВВР України.-2002.-№3-4.-Ст.27
34. Сімейний кодекс України//ВВР України.-2002.-№21-22.-Ст.135
35. Житловий кодекс УРСР//ВВР УРСР. -1983.-Додаток до № 28.-Ст.573
36. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців: Закон України від 15.05.2003 року № 755-IV//ВВР України.-2003.-№31-32.-Ст.263
37. Про природні монополії: Закон України від 20.04.2000 року № 1682-III//ВВР України.-2000.-№30.-Ст.238
38. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 року №1560-XII//ВВР України.-1991.-№47.-Ст.646
39. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.1992 року №2343-XII//ВВР України.-1992.-№31.-Ст.441
40. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 року №3356-XII//ВВР України.-1993.-№36.-Ст.361
41. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 року № 504/96-ВР//ВВР України.-1997.-№2.-Ст.4
42. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 року// ВВР України.- 1995.-№17.-Ст.121
43. Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 року №2694-XII//ВВР України.-1992.-№49.-Ст.668
44. Про соціальний захист дітей війни: Закон України від 18.11.2004 року №2195-IV//ВВР України.-2005.-№4.-Ст.94
45. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон УРСР від 28.02.1991 року №796-XII//ВВР УРСР.-1991.-№16.-Ст.200
46. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей: Закон України від 20.12.1991 року № 2011-XII//ВВР України.-1992.-№15.-Ст.190
47. Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ і деяких інших осіб та їх соціальний захист: Закон України від 24.03.1998 року №203/98-ВР//ВВР України. - 1998.-№40-41.-Ст.249
48. Про охорону дитинства: Закон України від 26.04.2001 року №2402-III//ВВР України.-2001.-№30.-Ст.142

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О.М. Бекетова [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua/>
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – не передбачено.

5. Засоби діагностики успішності навчання – тестові завдання, питання для індивідуальної роботи студентів.

Навчальне видання

Програма нормативної навчальної дисципліни

«Право (Правознавство)»

**підготовки бакалавр
напряму 6.140103 «Туризм»**

Розробник: **КУРМАЗ Тетяна Анатоліївна**

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Н. Ю. Гаврилiна*

План 2013, поз. 285 а

Підп. до друку 13.11.2013 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60х84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9383

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК №4064 від 12.05.2011 р.